

Kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos

Kompensāciju piešķiršanu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos reglamentē [likums "Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamās teritorijās turpmāk – Kompensāciju likums\)](#).

Kompensāciju likums paredz divus kompensāciju veidus:

1. ikgadēju atbalsta maksājumu;
2. zemes atpirkšanu.

Kompensāciju var saņemt:

1. ja īpašuma tiesības uz zemi ir nostiprinātas zemesgrāmatā;
2. ja zemes robežas starp vairāku zemes īpašnieku īpašumiem ir ierīkotas atbilstoši normatīvajos aktos par zemes kadastrālo uzmērīšanu un Civillikumā noteiktajām prasībām;
3. ja zemes īpašums pieder vairākiem īpašniekiem - kompensāciju prasa tikai visi kopīpašnieki, savstarpēji vienojoties;
4. attiecībā uz konkrētu zemesgabalu, kuram noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi, gadā var piešķirt tikai vienu kompensāciju - no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem vai no valsts budžeta;
5. ja meža zemes platībai ir spēkā esoša meža inventarizācijas lieta;
6. ja ir samaksāts nekustamā īpašuma nodoklis par iepriekšējo gadu un kārtējo gada ceturksni;
7. ja zemes īpašnieks vai mantinieks ir samaksājis naudas sodus par pārkāpumiem vides jomā (ja tādi uzlikti), kā arī ir atlīdzinājis videi vai mežam nodarītos zaudējumus (ja tādi tika nodarīti).

Ikgadējs atbalsta maksājums

Kompensācijas - ikgadēju atbalsta maksājumu piešķiršanu papildus Kompensāciju likumam reglamentē [Ministru kabineta 2013.gada 17.septembra "Noteikumi par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, par kuriem pienākas kompensācija, tās izmaksas nosacījumiem, kārtību un apmēru"](#).

Ikgadēju atbalsta maksājumu piešķir:

1. ja zemes īpašums atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, kas nav Eiropas nozīmes aizsargājama teritorija (*Natura 2000*);
2. ja zemes īpašums atrodas mikroliegumā ārpus *Natura 2000* teritorijas un zemes īpašuma platība mikroliegumā ir mazāka par 1 hektāru;
3. ja zemes īpašumā ir noteikts kāds no zemāk minētajiem mežsaimnieciskās vai lauksaimnieciskās darbības ierobežojumiem visa gada laikā:

- meža zemēs aizliegta:
 - jebkāda mežsaimnieciskā darbība - 157 euro par hektāru;
 - koku ciršana galvenajā cirtē un kopšanas cirtē - 157 euro par hektāru;
 - koku ciršana galvenajā cirtē - 128 euro par hektāru;
 - koku ciršana kailcirtē - 43 euro par hektāru un mežaudze ir sasniegusi vismaz 20 gadu vecumu;
- lauksaimniecības zemēs aizliegta:
 - uzāršana un kultivēšana - 44 euro par hektāru;
 - visu veidu saimnieciskā darbība - 44 euro par hektāru.

Ikgadēju atbalsta maksājumu nepiešķir:

1. dabas pieminekļu – īpaši aizsargājamo koku un akmeņu teritorijās;
2. īpaši aizsargājamās teritorijās, kuru platība ir mazāka par 1 hektāru.

Ikgadēju atbalsta maksājumu nevar saņemt, ja zemes īpašnieks par konkrēto saimnieciskās darbības ierobežojumu attiecīgajā mežaudzē jau ir saņēmis kompensāciju – vienreizējo atlīdzību saskaņā ar likumu "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikrolieģumos" (spēkā no 01.01.2006. līdz 01.06.2013.).

Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas, kas nav *Natura 2000* teritorijas:

1. Dabas parki:

- [Daugavas loki](#) *Daugavpils novada Naujienes, Tabores, Vecsalienas, Salienas pagasti, Krāslavas novada Ūdrīšu un Kaplavas pagasti, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšdaugava", kas ir Natura 2000 teritorija;*
- [Gaizinkalns](#) *Madonas novada Vestienas, Aronas un Bērzaunes pagasti, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Viestiena", kas ir Natura 2000 teritorija;*
- [Medumu ezeraine](#) *Daugavpils novada Medumu pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija;*
- [Milzukulns](#) *Engures novada Smārdes pagasts;*
- [Svente](#) *Daugavpils novada Medumu, Sventes un Kalkūnes pagasti, Ilūkstes novada Šēderes pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija.*

2. Dabas liegumi:

- [Avotu mežs](#) *Alūksnes novada Ziemera pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Veclaicene", kas ir Natura 2000 teritorija;*
- [Bardinska ezers](#) *Ilūkstes novada Šēderes pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija;*
- [Bullezers](#) *Garkalnes novads;*

- [Čužu purvs](#) Kandavas novada Kandavas pagasts, vienlaikus ietilpst dabas parkā "Abavas senleja", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Darmštates priežu audze](#) Jūrmalas pilsēta;
- [Dēlinkalns](#) Alūksnes novada Ziemera pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Veclaicene", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Garākalna smilšu krupja atradne](#) Auces novada Bēnes pagasts;
- [Glušonkas purvs](#) Daugavpils novada Skrudalienas pagasts;
- [Ilgas](#) Daugavpils novada Skrudalienas pagasts, vienlaikus ietilpst dabas parkā "Silaine", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Izina ezers](#) Madonas novada Vestienas pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Vestiņa", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Kāla ezera salas](#) Madonas novada Vestienas pagasts), vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Vestiņa", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Korneti-Pelli](#) Apes novada Apes pilsēta ar lauku teritoriju, Alūksnes novada Veclaicenes pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Veclaicene", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Krēmeri](#) Rīgas pilsēta.
- [Lieluikas un Mazuikas ezers](#) Ādažu novads, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Ādaži", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Medumu ezera salas](#) Daugavpils novada Medumu pagasts, vienlaikus ietilpst dabas parkā "Medumu ezeraine", kas nav Natura 2000 teritorija, un aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Ozolkalni](#) Skrīveru novads, vienlaikus ietilpst dabas parka "Daugavas ieleja" teritorijā, kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Puzes smilšu krupja atradne](#) Bauskas novada Brunavas pagasts;
- [Skujines ezers](#) Ilūkstes novada Šēderes pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Sproģi](#) Vecpiebalgas novada Inešu pagasts, vienlaikus ietilpst aizsargājamo ainavu apvidū "Vecpiebalga", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Sventes ezera salas](#) Daugavpils novada Sventes pagasts, vienlaikus ietilpst dabas parkā "Svente", kas nav Natura 2000 teritorija, un aizsargājamo ainavu apvidū "Augšzeme", kas ir Natura 2000 teritorija;
- [Vērenes gobu un vīksnu audze](#) Ogres novada Madlienas pagasts, vienlaikus ietilpst dabas parkā "Ogres ieleja", kas ir Natura 2000 teritorija;

3. Ģeoloģiskie un ģeomorfoloģiskie dabas pieminekļi

- Saraksts pieejams Ministru kabineta 2001.gada 17.aprīļa noteikumos Nr.175 ["Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#).

Dabas aizsardzības pārvalde piešķir ikgadēju atbalsta maksājumu tikai par to zemes īpašuma daļu, kas atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, kas nav Natura 2000 teritorija.

Par to zemes īpašuma daļu, kas atrodas Natura 2000 teritorijā, ikgadēju atbalsta

maksājumu piešķir Lauku atbalsta dienests no Eiropas Savienības fondu līdzekļiem.

Informāciju par to, kurā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un tās funkcionālajā zonā vai mikroliegumā atrodas zemes īpašums, var iegūt [dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”](#), lauka "Meklēšana" nodaļā "Kadastra karte" ierakstot interesējošā zemes īpašuma kadastra identifikatoru.

Zemes īpašnieks (kopīpašnieki) vai viņa(-u) pilnvarota persona **katru gadu līdz 15.maijam** iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē pieteikumu ikgadēju atbalsta maksājumu saņemšanai. Pieteikuma veidlapa pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļa vietnes www.daba.gov.lv sadaļā "Pakalpojumi" >>> "Iesniegumu veidlapas" >>> ["Kompensācijas"](#).

Dabas aizsardzības pārvalde mēneša laikā pieņem lēmumu par kompensācijas piešķiršanu vai lēmumu par atteikumu piešķirt kompensāciju.

Dabas aizsardzības pārvalde nodrošina piešķirtās kompensācijas izmaksu atbilstoši valsts budžetā šim mērķim paredzētajiem līdzekļiem.

Papildu informācija pieejama Dabas aizsardzības pārvaldē:

- zvanot: 67509766;
- vai rakstot uz e-pastu: daba@daba.gov.lv.

Zemes atpirkšana

Kompensācijas – zemes atpirkšanas piešķiršanu papildu Kompensāciju likumam reglamentē Ministru kabineta 2013.gada 22.oktobra noteikumi Nr.1173 ["Zemes atpirkšanas iesnieguma pieņemšanas kārtība"](#).

Zemes atpirkšanu var prasīt, ja zemes īpašums ir neapbūvēts un atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā:

1. dabas rezervātā;
2. īpaši aizsargājamas dabas teritorijas dabas rezervāta zonā, stingrā režīma zonā vai regulējamā režīma zonā.

Informāciju par to, kurā īpaši aizsargājamā dabas teritorijā un tās funkcionālajā zonā atrodas zemes īpašums, var iegūt [dabas datu pārvaldības sistēmā „Ozols”](#), lauka "Meklēšana" nodaļā "Kadastra karte" ierakstot interesējošā zemes īpašuma kadastra identifikatoru.

Uz zemes atpirkšanu nevar pretendēt, ja zemes īpašnieks par zemesgabalā esošu mežaudzi ir saņēmis kompensāciju – vienreizējo atlīdzību saskaņā ar likumu "Par zemes īpašnieku tiesībām uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās un mikroliegumos" (spēkā no 01.01.2006. līdz 01.06.2013.).

Zemes īpašnieks (kopīpašnieki) vai viņa(-u) pilnvarota persona iesniedz Dabas aizsardzības pārvaldē iesniegumu zemes atpirkšanai. Iesnieguma veidlapa pieejama Dabas aizsardzības pārvaldes tīmekļa vietnes www.daba.gov.lv sadaļā "Pakalpojumi" >>> "Iesniegumu veidlapas" >>> "[Kompensācijas](#)".

Zemes īpašnieks iesniegumam pievieno šādus dokumentus:

1. lēmumu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu;
2. privatizācijas procesus regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā noslēgtu līgumu par zemes īpašuma izpirkšanu;
3. tiesas nolēmumu par zemes iegūšanu īpašumā;
4. zemes pirkuma vai cita tāda atsavināšanas darījuma atvasinājumu, kurš taisīts kā notariālais akts vai apliecināts notariālā kārtībā.

Zemes mantinieks iesniegumam pievieno personas miršanas apliecību vai mantojuma apliecību.

Dabas aizsardzības pārvalde pieņem lēmumu par to, vai zemes atpirkšanas iesniegums ir pamatots un pēc minētā lēmuma pieņemšanas nosaka zemes cenu atbilstoši [Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumam](#).

Ja zemes īpašnieks piekrīt noteiktajai cenai, Dabas aizsardzības pārvalde sagatavo informāciju, kas nepieciešama, lai Ministru kabinets varētu pieņemt rīkojumu par atļauju atpirkt zemi.

Pēc tam, kad Ministru kabinets pieņēmis rīkojumu par atļauju atpirkt zemi, Dabas aizsardzības pārvalde zemes atpirkšanai piemēro [Sabiedrības vajadzībām nepieciešamā nekustamā īpašuma atsavināšanas likumā](#) noteikto īpašuma labprātīgas atsavināšanas kārtību un noslēdz līgumu ar zemes īpašnieku.

Pēc līguma noslēgšanas Dabas aizsardzības pārvalde atpirkto zemi ieraksta zemesgrāmatā uz valsts vārda Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas personā.

Papildu informācija pieejama Dabas aizsardzības pārvaldē:

- zvanot: 67509766;
- vai rakstot uz e-pastu: daba@daba.gov.lv.